

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Ortodoxia vieții - dreapta credință și dreapta viețuire

Suntem într-o perioadă deosebit de bogată spiritual, având o frumusețe duhovnicească aparte, exprimată în mod unic prin rânduiala liturgică pe care am parcurs-o în prima săptămână a Postului Mare.

Chemarea textelor liturgice de a ne recunoaște starea de păcat și de a ne strădui, prin pocăință, să tindem spre „măsura vârstei deplinătății lui Hristos” (Efeseni 4, 13) a luminat sufletul în primele zile ale acestui răstimp al Postului Sfințelor Paști. Această călătorie duhovnicească spre sărbătoarea Învierii va fi continuată alături de Hristos Domnul - Marele Pelerin, Care ne însoțește, prin Tainele Bisericii, mai ales prin deasa Spovedanie și Împărtășanie, cu o pregătire mai atentă și mai intensă.

Cea dintâi Duminică a Postului Mare se numește *Duminica Ortodoxiei* și este o reală chemare de a cultiva identitatea noastră spirituală și de a răspunde chemării Domnului Iisus Hristos: „Vino după Mine” (Ioan 1, 43), așa cum ne arată textul Evangheliei de azi. În societatea contemporană confuză, *ortodoxia vieții înseamnă a uni mărturisirea dreptei credințe cu dreapta viețuire cotidiană*. În felul acesta, putem și noi să adresăm semenilor noștri invitația Sfântului Apostol Filip: „Vino și vezi!” (Ioan 1, 46).

Împărtășirea sau comunicarea credinței adevărate se realizează prin cuvânt, dar și prin lumina viețuirii omului în comuniune cu Hristos. În acest sens, părintele Dumitru Stăniloae afirmă: „Cuvintele lui Hristos au o putere unificatoare excepțională prin evidența adevărului pe care îl exprimă, prin iubirea pe care o comunică... De fapt, cuvântul e persoană, sau persoana e cuvânt. Nu poate fi una fără alta. Cuvântul e persoană pentru persoană și persoana e cuvânt pentru persoană. Chiar dacă tace, persoana îmi vorbește... pentru că e viață care palpă pentru mine, care e atentă la mine și-mi spune această prin cuvinte sau prin simpla ei prezență”.¹ Într-o lume aglomerată și totuși atât de însingurată sufletește, Ortodoxia ne propune ieșirea din această criză prin comuniunea persoanelor în iubirea lui

Dumnezeu, comuniune „mai adâncă atunci când (oamenii) gândesc împreună și-și comunică gândirea prin cuvinte referitoare la Dumnezeu, ca Origine a lor, și la lume, ca mediu ambiant comun și necesar persoanelor lor”.²

Această exprimare vie și luminoasă a dreptei noastre credințe prin comuniunea liturgică este sărbătorită mai ales în *Duminica Ortodoxiei*. Originea acestei sărbători se regăsește într-o perioadă extrem de frământată, desfășurată între anii 726 și 843, când cinstitorii sfințelor icoane au cunoscut disprețul celor care nesocoteau icoanele, numiți iconoclaști. Mândria și potrivnicia împăratului Leon al III-lea Isaurul (717-741) au determinat ca iconoclasmul să devină politica religioasă oficială a imperiului. Coplesit de semeție și lipsit de argumente credibile, împăratul Leon Isaurul își justifică hotărârile luate împotriva cinstirii icoanelor printr-un principiu absolutist și radical: „Eu sunt împărat și preot în același timp”.³ Această atitudine arogantă și abuzivă a fost combătută în mod strălucit și ferm de către Sfântul Ioan Damaschin, din Mănăstirea Sfântul Sava de lângă Ierusalim. Acesta a protestat atât față de faptul că împăratul și-a luat asupra lui drepturi neîntemeiate pe învățătura creștină, cât și față de noua politică imperială care respingea icoanele.

În demersul său de a defini icoana, argumentând că aceasta nu este chip cioplit sau idol, Sfântul Ioan Damaschin oferă o explicație logică a icoanei, aceasta fiind o *asemănare care înfățișează originalul*. În acest sens, el spune: „Icoana nu este identică cu originalul, ci se deosebește de el în ceva și cu ceva.

Icoana este o asemănare, un model, o întipăritură a cuiva, care arată în ea pe cel ce este înfățișat în icoană”.⁴

Președintele Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române
†DANIEL
Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
Locțiitorul tronului Cezareei
Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

PREDICA

Să mergem spre Înviere prin plinirea poruncilor și rugăciune, întru dreapta credință

Duminica Ortodoxiei

„În vremea aceea a vrut Iisus să plece în Galileea și a găsit pe Filip. Și i-a zis Iisus: Urmează-Mi! Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru. Filip a găsit pe Natanael și i-a zis: Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și prorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret. Și i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun? Filip i-a zis: Vino și vezi. Iisus a văzut pe Natanael venind către El și a zis despre el: Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicleșug. Natanael l-a spus: De unde mă cunoști? A răspuns Iisus și i-a zis: Mai înainte ca Filip să te cheme, te-am văzut când erai sub smochin. Răspuns-a Natanael: Rabbi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel! Iar Iisus i-a zis: Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin, crezi? Mai mari decât acestea vei vedea. Și a grăit: Adevărat, adevărat zic vouă, că de acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul Omului.” (Ioan 1, 43-51)

Această binecuvântată duminică a Ortodoxiei, cea dintâi din Sfântul și Marele Post, ne arată drumul și harta întoarcerii Acasă cu A mare, a întoarcerii la Dumnezeu. Este Duminica Ortodoxiei, a sfințelor icoane și a dreptei credinței. Iar fără dreapta credință nu se poate nimic și nu se ajunge la locul dorit, adică în Împărăția cerurilor și la Dumnezeu. Un cuvânt din Țara Sfântă spune astfel: „Drumul e mai înțelept decât călătorul”. Adică, dacă drumul este drept și sigur, te duce acolo unde dorești și trebuie să îl ascuți. Iar pentru noi, această întoarcere Acasă se face cu harta care se numește Sfânta Ortodoxie. Chiar dacă mulți se laudă că au credință, dacă nu o au dreaptă, degeaba o au. Pentru că și de am avea credință să mutăm munții din loc, dacă credința nu e dreaptă și în iubire, nu suntem nimic și nu facem nimic.

Aceasta înseamnă că trebuie să ne cunoaștem bine credința. Din păcate, există o lentoare, pe care foarte mulți dintre noi o avem, în ceea ce privește dreapta credință, și care este de neiertat. O lentoare și o zăbăvnicie în a o cunoaște, o lene în a ne ști credința. Și lucrul acesta se vedește de foarte multe ori atunci când trebuie să dăm mărturie despre credința noastră în fața celor care o nesocotesc sau care ne cer mărturie despre ea. De prea multe ori găsim oameni care sunt credincioși, au o credință vie, dar nu este întărită într-o cunoaștere adâncă, așa că aceștia, întâlnindu-se cu tot felul de contestatori ai credinței ortodoxe (sectari, agnostici, etc.), nu sunt în stare să le dea niciun răspuns. Trebuie neapărat să treacă vremea aceasta în care zicem: eu nu pot să îți răspund, dar știu că aceasta este credința cea dreaptă și dacă vrei, vino și caută și tu. Este bine că îl direcționăm pe omul acela, dar trebuie

să știm că deja i-am tăiat jumătate din posibilitatea întoarcerii lui, pentru că nu am fost în stare să-i spunem ceva despre credința noastră. Sfântul Apostol Petru spune foarte clar: „Să fiți gata totdeauna să răspundeți oricui vă cere socoteală despre nădejdea voastră” (I Petru 3, 15). Noi trebuie să știm să dăm răspuns. Să ne uităm la sfinții mărturisitori și mucenici, atât cei din primele veacuri, cât și din următoarele și din vremurile de pe urmă. Ei nu au avut o credință simplă, ci una bine așezată în cunoaștere, ajungând să facă adevărate demonstrații de învățătură de credință, de cunoaștere a dogmelor.

Mai trebuie să știm că există o mare împotrivire din partea vrăjmașului ca noi să cunoaștem cele ale credinței. Când începem să facem rugăciune, vin trei mari draci care ne luptă: dracul împrăștierii, care te face să nu poți fi atent la ce citești; dracul lenei, care aduce somnolență, moleșală și stare de greu; și dracul hulei, care aduce gânduri murdare legate de cele sfinte. Sfinții Părinți spun că nu trebuie să ne speriem de aceste gânduri din urmă, ci să nu le luăm în seamă, căci cel viclean vrea să ne marcheze foarte tare cu ele și să ne scoată de la rugăciune, ca să zicem: „Uite ce e în mine! Mă mai pot ruga?”

După cum sunt acești draci mari care se luptă cu cei care vor să se roage, la fel este un drac mare care se luptă cu cei care vor să își cunoască credința. El le dă gândul că aceasta este imposibil de înfăptuit, întrucât învățătura de credință e complicată și de neînțeles în profunzimea ei. Este adevărat că nu putem înțelege tot, nu putem înțelege dumnezeirea, Treimea și unimea Treimii.

Continuare în pagina 2

Pr. Ștefan NEGREANU

Din sumar

► Sărbătorire în lumina Providenței. Mesajul IPS Părinte Timotei la împlinirea a 30 de ani de la hirotonia într-un arhieru a PF Părinte Patriarh Daniel
pagina 3

► Știri
pagina 4

Ortodoxia vieții - dreapta credință și dreapta viețuire

Urmare din pagina 1

Cu alte cuvinte, icoana ne arată Persoana înfățișată pe ea, pe care noi nu putem să o avem fizic în față, căci dacă Persoana ar fi în mod fizic lângă noi, nu am avea nevoie de icoană. Astfel, icoana are ca scop orientarea sufletului spre Persoana reprezentată pe icoană, deoarece „omul, fiind circumscris în timp și spațiu, nu poate avea o cunoștință directă a celor nevăzute, nici a celor trecute sau viitoare și nici a celor depărtate în spațiu”.⁵

Receptarea hotărârilor Sinodului VII Ecumenic a fost anevoioasă

Hristos Domnul S-a făcut om în chip substanțial și real, a locuit pe pământ, a viețuit împreună cu oamenii, a făcut minuni, a suferit, a fost răstignit, a înviat și S-a înălțat la ceruri, toate acestea petrecându-se în mod real în văzul oamenilor. Așadar, „când s-au făcut acestea, s-a înfățișat în icoană chipul Lui spre a ne aduce aminte de El și spre a căpăta învățătură noi, care n-am fost de față atunci, pentru ca, fără să fi văzut, dar auzind și crezând, să avem parte de fericirea Domnului”.⁶ Tradiția închinării la icoane este nescrisă, așa cum nescrisă este și închinarea către Răsărit sau însemnarea cu semnul Sfintei Cruci, iar prin închinarea în fața sfințelor icoane noi aducem cinstire Persoanei care este înfățișată în icoană, dar nu materiei din care este confecționată icoana. De aceea, Sfântul Ioan Damaschinul spunea: „Eu nu mă închin materiei, ci Celui care pentru mine S-a făcut materie”, adică lui Hristos Cel ce S-a întrupat, S-a făcut om.

Sinodul al VII-lea Ecumenic, care a avut loc la Constantinopol între 24 septembrie și 13 octombrie 787, a dezbătut problema iconoclastismului. **Prin consensul Sfinților Părinți participanți s-a reafirmat tradiția bisericească cu privire la cinstirea sfințelor icoane, formulându-se, în ultima sesiune, învățătura ortodoxă despre sfințele icoane.** Însă receptarea hotărârilor Sinodului VII Ecumenic a fost anevoioasă mai ales după încoronarea împăratului iconoclast Leon Armeanul (813-820), care, la scurtă vreme după definirea învățăturii privind cinstirea icoanelor, a redeschis o altă

perioadă de respingere a icoanelor și de prigoană împotriva celor care cinsteau sfințele icoane. Din acest motiv, **victoria definitivă a Ortodoxiei împotriva iconoclaștilor a fost proclamată abia în anul 843, în prima duminică din Postul Mare.** Această biruință s-a datorat în mare măsură binecredincioasei împărătese Teodora, dar și Patriarhului Metodie al Constantinopolului (843-847), care, împreună cu poporul dreptmăritor, au proclamat în mod definitiv și oficial cultul Sfințelor Icoane printr-o procesiune triumfală în capitala Imperiului Bizantin. În semn de aducere aminte față de această biruință, până în prezent la sărbătoarea *Duminicii Ortodoxiei* se organizează procesiuni mărturisitoare ale credincioșilor ortodocși care poartă în mâini sfințe icoane.

Prin sfinții pictați în icoane lucrează harul lui Dumnezeu

Prin cinstirea sfințelor icoane, această *Duminică a Ortodoxiei* ne cheamă să descoperim chipul lui Dumnezeu Cel veșnic întipărit în om (cf. Facere 1, 26-27), dar și nemurirea sufletului omului rezultată din această calitate. Sfântul Atanasie cel Mare, în *Tratatul despre întruparea Cuvântului*, afirmă că Dumnezeu a dat omului nu numai existența, ci și capacitatea de cunoaștere a lui Dumnezeu și de a trăi veșnic în comuniune cu El.⁷

Bulversat de multiplele probleme și ispite, cărora nu mai reușește să le facă față, **omul de azi nu mai găsește timp să cultive chipul lui Dumnezeu din el, spre a ajunge la asemănarea cu Dumnezeu Cel Sfânt, adică la sfințenie.** Prin neglijarea comuniunii cu Dumnezeu și a cultivării chipului lui Dumnezeu din el, dar și prin supralicitarea corpului ca interfață a dialogului, omul devine străin de el însuși și de vocația sa de a dobândi viața veșnică. Iar în vidul întristării sale, proclamă agresiv că Dumnezeu l-a părăsit sau că Dumnezeu nu există, iar viața omului se termină odată cu moartea trupului. Or, „numai iubind pe Dumnezeu și numai având conștiința că e iubit de Dumnezeu, omul înaintea într-o viață de care nu se satură niciodată. Chiar cine iubește cu adevărat un om, și e iubit de el, ar vrea

să nu moară nici el, nici acela”, spune părintele Dumitru Stăniloae.⁸

În această privință, **sfinții lui Dumnezeu din ceruri, pictați în icoane, sunt învățătorii noștri și rugători pentru noi, în orice timp și în orice loc, pentru că în ei lucrează harul Domnului Iisus Hristos, Cel ce „ieri, astăzi și în veci este același” (Evrei 13, 8).** Ajungând la această cunoaștere a vocației omului, de a dobândi sfințenia prin comuniunea cu Dumnezeu Cel Unul Sfânt, vom înțelege nevoia de vindecare a omului de păcat ca existență egoistă, pentru a descoperi bucuria comuniunii cu Dumnezeu și cu semenii, în timp și în veșnicie. De aceea, Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă zicând: „Căutați pacea cu toți oamenii și sfințenia, fără de care nici nu va vedea pe Dumnezeu” (Evrei 12, 14).

Filantropia, mărturie a prețuirii omului aflat în sărăcie

Pentru a evidenția contribuția generoasă a comunităților bisericești la ajutorarea celor aflați în nevoi, ca răspuns concret la iubirea milostivă a lui Hristos celebrată în Liturgia euharistică, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a consacrat anul 2020 ca „An comemorativ al filantropilor ortodocși români”. **Organizarea filantropiei de către Biserică de-a lungul timpului constituie un model asumat de către Biserica noastră și în actualitate. Cele peste 800 de instituții, proiecte și programe social-filantropice, organizate și susținute de către Biserica Ortodoxă Română, reprezintă o mărturie vie a prețuirii chipului omului aflat în sărăcie și suferință.** Astfel, vocația iubirii milostive a credinciosului darnic se poate exprima în filantropia creștină, în fapte concrete de ajutorare a oamenilor aflați în dificultate.

De aceea, în mod special în timpul Postului Sfințelor Paști avem prilejul să arătăm iubirea noastră milostivă și smerită față de oamenii aflați în suferință. Totdeauna când au fost chemați să-i sprijine pe semenii lor aflați în nevoi și în suferință, credincioșii noștri au dat dovadă de dragoste frățască și dărnice. *Un astfel de îndemn adresează Biserica noastră și în prima Duminică din Postul Mare prin organizarea unei col-*

ectepentru Fondul Central Misionar, în vederea susținerii proiectelor pastorale, misionare și social-filantropice ale Bisericii Ortodoxe Române. Vă îndemnăm, așadar, cu toată dragostea părintească, să ajutați lucrarea misionară a parohiilor izolate și îmbătrânite, tot mai numeroase în țara noastră, unde preoți harnici și jertfelnici slujesc lui Dumnezeu și oamenilor. Prin contribuția tuturor, lucrarea filantropică a Bisericii în societate, pentru sprijinirea aproapelui nostru aflat în dificultate, va fi mai amplă și mai eficientă, deoarece „cel ce are milă de sărman împrumută Domnului, și El îi va răsplăti fața lui cea bună” (Pildele lui Solomon 19, 17). Răspunzând la această chemare, prin sprijinul nostru comun, și comunitățile parohiale românești din diasporă se vor simți mai aproape de casă, întărindu-și identitatea de credință și de neam.

Mulțumind Domnului pentru revărsarea dării Sale celei bune și a darului Său cel desăvârșit peste noi, vă dorim tuturor să aveți parte de un urcuș duhovnicesc binefăcător în Postul Sfințelor Paști, la capătul căruia să-L întâlnim pe Hristos Iisus Cel Răstignit și Înviat, pentru „ca bucuria noastră să fie deplină” (2 Ioan 1, 12). Vă binecuvântăm părințește prin cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți” (2 Corinteni 13, 13).

Note

1 Pr. Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, în „Opere complete”, volumul 5, Editura Basilica, București, 2013, pp. 667-668.

2 Ibidem, p. 668.

3 Sfântul Ioan Damaschin, *Cele trei tratate contra iconoclaștilor*, traducere din limba greacă veche, introducere și note de pr. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2016, p. 26.

4 Ibidem, p. 29.

5 Ibidem, p. 30.

6 Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2005, p. 214.

7 Sfântul Atanasie cel Mare, *Tratat despre întruparea Cuvântului*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, p. 136.

8 Pr. Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu...*, pp. 26-27.

Să mergem spre Înviere prin plinirea poruncilor și rugăciune, întru dreapta credință

Urmare din pagina 1

Totuși, trebuie să știm despre ele. Dar cel viclean vine și ne convinge că nu este pentru noi, că nu putem înțelege, așa încât nici măcar un catehism nu citim. Și mai este încă un drac care ne luptă foarte tare, frate cu cel de mai sus - dracul încâlcăcelii, care ne face să nu avem curaj, să ni se pară că suntem prea mici ca să înțelegem. Acesta e nu numai dracul încâlcăcelii, ci și al smintelii, care, atunci când citim ori din Sfânta Scriptură, ori din învățătura de credință, ne face să ne smintim de anumite lucruri pe care nu le înțelegem sau ne dă un gând de sminteală în inimă și zicem: „Eu vreau să mă întăresc în credință și uite, mai mult mă ameteșc și mă rățăcesc, mă supăr și mă sperii. Așa-i Dumnezeu? Mai bine nu citesc, decât să ajung să mă rățăcesc.”

Așadar trebuie să ne silim să ne cunoaștem credința, fără de care nu vom putea merge pe drumul spre Împărăție. Iar dacă

vom face aceasta, urmează apoi ceilalți pași, adică poruncile lui Dumnezeu. Dacă vrem să cunoaștem dreapta credință, trebuie să cunoaștem și poruncile lui Dumnezeu, adică ce ne cere Hristos, cum trebuie să trăim, să iubim, să iertăm, să lucrăm. Dar chiar dacă le cunoaștem, vine diavolul împrăștierii și face ca tot ce am auzit să treacă pe lângă urechile noastre și să nu împlinim. Iar aceasta se întâmplă pentru că nu vrem să renunțăm la noi, să ne lepădăm de noi și să facem față de celălalt așa cum ne facem nouă înșine. Pe de altă parte, cel viclean dă aici o mare luptă împotriva noastră, spunându-ne: „Aceasta nu e pentru tine, tu nu poți așa ceva!”. Iar noi îl ascultăm și zicem: „Eu nu pot” ori zicem cu falsă smerenie: „Asta o fi pentru preoți, călugări, oameni serioși, trăitori, nu pentru mine”. Dar marea durere este că nici nu ne punem problema să împlinim poruncile. Un ceasornicar știe exact ce poate ceasul

pe care l-a făcut, bucatăcă cu bucatăcă. Cu atât mai mult, Marele Ceasornicar, Marele Creator știe ce putem noi și nu ne va cere lucruri imposibile.

Următorul pas pe care trebuie să-l facem este rugăciunea. Nu putem împlini poruncile, iar dacă le împlinim, nu sunt plăcute lui Dumnezeu, dacă nu avem evlavie, dacă nu le facem cu rugăciune. Să ne amintim de Ahab și Izabela, regii poporului Israel, care s-au abătut de la credință, s-au închinat baalilor și astartelor, au făcut pe înălțimi temple și locuri de închinare pentru idoli și au părăsit credința cea dreaptă, ei și tot poporul împreună cu ei. Iar Sf. Ilie i s-a arătat lui Ahab și i-a zis: „Viu este Domnul Dumnezeu al Israel, înaintea Căruia slujesc eu; în acești ani nu va fi nici rouă, nici ploaie decât numai când voi zice eu!” (III Regi 17, 1). Și așa a fost 3 ani și 6 luni. Iar după 3 ani și 6 luni, Sf. Ilie a chemat pe toți preoții lui Baal și ai astartelor pe Car-

mel și le-a zis: „Până când veți șchiopăta de amândouă picioarele?” (III Regi 17, 21). Așa mergem noi șchiopătând de amândouă picioarele. Nici împlinirea poruncilor nu o facem cum trebuie, nici rugăciunea. Și atunci suntem schilozi.

Dar să ne ostenim și să nu deznădăduim, că pentru aceasta ne silim acum să începem un nou post, să mergem pe drumul acesta al lui Dumnezeu, de întarcere Acasă și nădăjduim că, în pofida tuturor acestora și neputințelor noastre, Dumnezeu să ne vindece și să ne învețe să devenim osârduitori și să facem ce se cuvine înaintea Domnului. Poate ar fi bine să ne rugăm astfel: Doamne, ajută-ne să nu mai șchiopătăm de amândouă picioarele duhovnicești. Și astfel îndreptându-ne, vom face călătoria mai departe pe drumul Sfântului și Marelui Post al Paștelui, până la Înviere.

Amin!

Sărbătorire în lumina Providenței

Mesajul IPS Părinte Timotei la împlinirea a 30 de ani de la hirotonia într-un arhieru a PF Părinte Patriarh Daniel

Așa cum este cunoscut, la data de 4 martie 2020 se împlinesc 30 de ani de la hirotonia într-un arhieru a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Fiecare eveniment apartine în viața omului, care dă un rost tainic în curgerea ei într-un chip firesc, îl înțelegem ca pe un dar al Providenței. Căutând a pătrunde și în semnificația zilei de referință nu doar pentru Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, ci și pentru istoria acesteia, se ivește îndatorirea de a aduce slavă lui Dumnezeu pentru binefacerile ce le revarsă peste toți.

Îndeobște suntem familiarizați cu imnul onorării din Sfintele Taine ale Bisericii, ce au în vedere o consacrare, cum este hirotonia sacerdotală în fiecare dintre treptele ei, care glăsuiește: „Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, lauda Apostolilor și bucuria mucenicilor. A căror propovăduire este Treimea cea de o ființă”. Acest tropar afirmă harul mântuitor în succesiunea apostolică și mărturisește propovăduirea învățaturii despre Dumnezeu în Sfânta Treime și trăirea în adevărul credinței cu smerită jertfelnicie, aducând totdeauna mulțumire Providenței care pe toate le întocmește spre binele tuturor. Cu trimitere la închinarea întregii vieți lui Dumnezeu de către cel ce s-a învrednicit de cea mai înaltă treaptă a preoției, se poate apela la voința generală a poporului drept-credincios, care într-un glas confirmă cinstirea de a-l întrona în locul de călăuzire spre cele nepieritoare.

Născut într-o familie consacrată școlii ce înseamnă educație și învățatură aleasă, cu înzestrare de bună chivernisire atât în cele materiale, cât și în cele spirituale și cu aplecare deosebită pentru lucrarea preoțească prin cele trei misiuni de seamă, adică învățătorească, slujitoare a celor sfinte și conducătoare, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel s-a pregătit cu sârguință la înalte instituții de învățământ din țară și de peste hotare, pe care mai apoi le-a și reprezentat cu cinste pentru a putea răspunde oricând și la cel mai înalt nivel chemărilor Bisericii în slujirea lumii contemporane. În acest fel este întâmpinată ziua amintită a anului 1990, început de Mărțișor, vestitorul primăverii, a înnoirii firii întregi și în primul rând, desigur, a oamenilor, deopotrivă a țării și a Bisericii. Cu privire la cadrul general, perioada s-a înscris în istorie într-un mod mareț cu jertfa peste care a tronat speranța instaurării biruinței binelui. Presa bisericească locală consemna, între altele, următoarele: „După un răstimp de aproape șase ani în care Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului a fost văduvită de prezența unui episcop-vicar, la care avea dreptul în conformitate cu hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a sosit și clipa mult așteptată, sub auspiciile maiestuoasei Revoluții românești din decembrie 1989, care a înlăturat obstacolele și imixtiunile dictaturii totalitariste și ateiste în viața religioasă de pe meleagurile țării noastre. Astfel, pe temeiul propunerii Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae, Sfântul Sinod a procedat la alegerea noului episcop-vicar al Arhiepiscopiei din confiniile de apus ale României în persoana Preasfințitului dr. Daniel Ciobotea Lugojanul. În zilele de 3 și 4 martie 1990, Catedrala Mitropolitană din orașul martir și erou al Banatului a devenit neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor și invitaților dornici să asiste la hirotonia și instalarea noului episcop-vicar, moment ce avea loc, ca o punte peste timp, în aceeași duminică în care cu 28 de ani în urmă s-a instalat IPS Mitropolit Nicolae la cârma destinelor vieții bisericești bănățene – simbol al continuității vieții noastre bisericești pe aceste meleaguri” (arhid. dr. Silviu Anuichi, „Un important eveniment în viața bisericească bănățeană”, în *Altarul Banatului*, Timișoara, anul I, nr. 3-4, 1990, p. 7; a se vedea și Idem, „Hirotonia noului episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul CVIII, nr. 3-4, 1990, pp. 26 și urm.).

Candidatul la arhierie înscris în ajunul promovării

o amplă activitate cu realizări dintre cele mai apreciate atât în țară, cât și în străinătate, prin toate dând o garanție solidă împlinirii viitoare spre afirmarea continuă a Bisericii noastre în lumea creștină. Potrivit rânduielii, solemnitatea ceremoniei începea cu iposiferea îndată după Vecernia din preziua de 3 martie, adică adresarea din partea soborului slujitor către candidat a chemării la treapta arhieriei în temeiul alegerii de către înaltul for al Bisericii la care alesul răspunde „cu frică de Dumnezeu... și supunere cu bucurie sfântă la greaua sarcină a arhieriei” ce i se încredințează. La locul de cinstire, iposifiul a fost condus de doi dintre arhieriei soborului hirotonisitor, unul fiind și semnatul acestor rânduri, acum retrăind emoțiile comune tuturor celor de față. Deja de la acest ceas al serii, ca pe tot parcursul praznicului, mulțime de credincioși s-au adunat să pecetluiască un act de mare însemnătate pentru viața religioasă din Banat și nu doar pe plan local, ci și pentru întreaga Biserică. Felicitările s-au exprimat de acum odată cu înmânarea florilor sau darurilor, simboluri ale atașamentului sau ascultării față de cel ce devenea, împreună cu mitropolitul, păstorul iubit, răspunzător pentru oile cuvântătoare.

Ziua următoare, însoțită, fâgăduia orizontul luminos al celui la care lua aminte întreaga asistență, dându-i asigurarea credincioșiei după toate prevederile bisericești. În mijlocul unui mărit sobor de arhieriei, preoți și diaconi, înconjurat de mulțimea într-o ordine admirabilă, începând cu autoritățile de stat, cu reprezentanți ai științei și culturii, ai conducătorilor de unități reprezentative pentru diferitele planuri ale activității publice, continuând cu oameni din multiplele straturi ale societății, iposifiul pășea la treapta arhieriei la vremea rânduită din slujbă, înaintând pe potnoja sau imaginea vulturului, grăitor pentru ceea ce înseamnă înălțime spirituală, viziune pătrunzătoare și putere neîmpuținată, spre cei ce urmau să împărtășească harul prin punerea mâinilor arhieriești. Apoi a rostit, potrivit întrebărilor, simbolul credinței în toată cuprinderea sa dogmatică și morală. Citirea răspicată înlesnea asimilarea conținutului cu încărcătura lui emoțională, transmisă odată cu apelul la cugetare sfântă asupra mărturisirii Ortodoxiei, constituind temei de luare aminte pentru întreaga asistență asupra răspunderii pe care o are fiecare ființă în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Cercarea și desemnarea iposifiului au fost percepute la un nivel de sinceră conștientizare din partea tuturor, avându-se în vedere că acesta ilustra excepțional importante catedre de teologie, următor fiind unor dascăli de frunte, ca regretatul părinte profesor Dumitru Stăniloae și cunoscutul duhovnic, arhimandritul Ilie Cleopa, stareț al Mănăstirii Sihăstria, metania mărturisitorului.

Emoția generală s-a făcut simțită ca un dar al Providenței pentru evlavia credincioșilor, ziua destinată evenimentului fiind însăși Duminica Ortodoxiei, a credinței celei drepte, a biruinței sfințelor icoane ca expresie fundamentală a crezului nostru. Astfel, cu inimile înălțate, întreaga Biserică a participat la momentul hirotoniei, în cadrul Sfintei Liturghii a Sfântului Ierarh Vasile cel Mare, conform tipicului grăitor pentru perioada Triodului, pilduitoare pentru ceea ce înseamnă prezența Mântuitorului în viața creștină și rostul ucenicilor Săi și al urmașilor acestora în îndrumarea ei. Investiția ce a urmat rugăciunilor Sfintei Taine a conturat măiestrit imaginea noului ierarh, aducând în sufletele tuturor certitudinea împlinirii în chip strălucit a doririlor nutrite pentru viitor și cu prețuire exprimate. Întâia binecuvântare arhieriească dată celor de față a fost primită cu evlavie aleasă, confirmând conștiința lucrării Proniei cerești. De atenția cuvenită s-au bucurat citirea și înmânarea actului sinodal de numire a noului Episcop-vicar, ca și a Decretului de recunoaștere din partea statului a acestuia, precum și momentul înmânării toiagului arhieresc ca semn al misiunii ce-i revine. Despre realitatea lucrării sfinte, noul hirotonit a cuvântat la încheierea festivității de instalare, împletind cele ale minții cu cele ale inimii.

Încheierea slujirii din incinta catedralei s-a făcut la troița din fața ei prin panihida în memoria eroilor martiri ai Revoluției românești și ca semn al cinstirii tuturor celor ce s-au jertfit dintotdeauna pentru patrie, neam și Biserică. În sala de festivități a Centrului eparhial a urmat recepția tradițională în cadrul căreia, pe lângă rostirea cuvântărilor propriu-zise, au fost ținute alocuțiuni adecvate momentului de către ierarhii, personalitățile oficiale, reprezentanții cultelor și învățământului teologic, precum și de apropiați ai noului Episcop-vicar, răspunzând acesta prin a aduce mulțumire lui Dumnezeu pentru cele plinite și oamenilor pentru simțămintele arătate, exprimând dorința ca cele ale învățaturii să rodească în cele ale vieții spre binecuvântare.

Desigur că de la această treaptă cel rânduit avea să le urce pe următoarele până la cea patriarhală, cititorind mult dorita Catedrală a Mântuirii Neamului. La Altarul acesteia, ca și în toată vremea și în tot locul de slujire, va purta în inimă convingerea înscrisă în una dintre pastoralele adresate păstoriților săi: „Hristos Cel Înviat este prezent și lucrător în Sfânta Taină a Preoției întrucât treptele și numele de diacon, preot și episcop sunt nume hristologice, adică mărturiile ale lucrării lui Hristos în Biserică Sa, El fiind Slujitorul (Diaconul), Marele Preot și Episcopul («Păstorul și... Păzitorul Episcopul sufletelor voastre», cf. I Petru 2, 25). Însuși Mântuitorul a fâgăduit că este prezent în cei pe care El îi trimite ca să-L mărturisească: «Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă» (Luca 10, 16), sau «Cel care primește pe cel pe care-l voi trimite Eu, pe Mine Mă primește» (Ioan 13, 20). Prin aceasta se vede cât de mare și sfântă este lucrarea lui Hristos în Biserică prin preoții Lui sfințiți de Duhul Sfânt ca să păstorească Biserica lui Dumnezeu” („Hristos Cel răstignit și înviat - Mirele Bisericii”, în † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Făclii de Înviere*, ed. III, București, 2008, pp. 179-180).

Amintirea zilelor menționate înseamnă și retrăirea lor cu mulțumirea firească de a vedea împlinite pe parcursul celor trei decenii de slujire, multiplu al numărului sfânt, doririle și așteptările împărtășite odinioară, spre a le reinnoi cu acest soroc, dar și cu aceeași emoție care însoțește și celelalte date sărbătorești din viața și activitatea Preafericitului Sale, nădăjduind cu tărie că Providența însăși va veghea mereu asupra întregii lucrări a Bisericii Ortodoxe Române.

† Timotei
Arhiepiscop al Aradului

ȘTIRI

Începutul Postului cel Mare în Arhiepiscopia Aradului

În prima zi din Postul cel Mare, ierarhii arădeni au săvârșit Slujba Pavcerniței Mari, în cadrul căreia se citește și Canonul Sfântului Andrei Criteanul, în cele două catedrale din Arad, pentru a se ruga alături de credincioșii arădeni la acest început de drum duhovnicesc.

Astfel, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a fost prezent în prima zi din post la Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad, unde, împreună cu preoții și diaconii catedralei, a săvârșit prima parte a Canonului cel Mare.

Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a săvârșit prima parte a Canonului cel Mare în Catedrala Veche din Arad.

Cu acest prilej, ierarhii arădeni le-au vorbit credincioșilor prezenți despre Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul, care se citește în perioada Postului cel Mare și care reprezintă una dintre treptele pocăinței ce conduc spre Ziua Învierii Mântuitorului Hristos.

Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul se săvârșește în primele patru zile din prima săptămână din Postul Mare, în cadrul Pavcerniței Mari, iar, integral se va citi în miercură din săptămâna a cincea din post.

Vizită chiriarhală și sfințire de capelă în Parohia Lipova

În cea de-a patra duminică a Triodului (a izgonirii lui Adam din Rai), Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a slujit Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Parohia Lipova, Protopopiatul Lipova.

La sosirea în parohie, Chiriarhul a fost întâmpinat de Părintele Nelu Mercea, Protopopul Lipovei, Părintele Mircea Șirian – secretar protopopes și Părinții Raul Moț și Alexandru Neicu, preoții parohiei Lipova împreună cu primarul orașului, dl. Mircea Jichici și cu mulțime de credincioși din orașul Lipova și din împrejurimi.

Încă de la început în cuvântul de bunvenit Pr. Protopop Nelu Mercea a menționat că în prezent biserica Parohiei Lipova se află într-un proces amplu de reabilitare interioară și exterioară în cadrul unui proiect cu finanțare europeană cu o valoare totală de 4.800.000 de euro, motiv pentru care în prezent întreaga locație a bisericii este un adevărat șantier.

După aceasta, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit în biserica parohială Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, înconjurat de soborul de preoți, Chiriarhul fiind însoțit de Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial și diac. Emanuel Proniuc, răspunsurile liturgice fiind date ce către corul parohiei.

Cuvântul de învățătură rostit de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a fost pus sub titlul „Duminică

iertării” (pe baza citirilor scripturistice ale duminicii: Rom. 13-14, Matei 6), ca timp de pregătire pentru intrarea în Sfântul și Marele Post, prin cererea reciprocă de iertare a credinciosului în vederea asigurării unei adevărate trăiri creștinești, în liniște sufletească și fapte bineplăcute lui Dumnezeu și oamenilor, reprezentând astfel calea întoarcerii spre raiul de odinioară, de unde Protopărinții neamului omenesc au fost izgoniți pentru neascultarea poruncii dumnezeiești. Totodată, se ia aminte la folosul postirii pentru practicarea virtuții cumpătării în toate și spre îndepărtarea ispitelor felurite din partea duhurilor răutății.

La finalul Sfintei Liturghii preotul paroh Raul Moț a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei pentru grija părintească pe care o are față de toți credincioșii parohiei și pentru faptul că a onorat invitația de a participa în mijlocul credincioșilor lipoveni pentru a le oferi binecuvântare și pentru a se bucura de împreună rugăciune și comuniune în Hristos, mai ales acum în pragul Postului Mare.

Imediat după Sfânta Liturghie, Pr. Protopop Nelu Mercea l-a invitat pe Chiriarh să viziteze șantierul noului sediu protopopesc aflat în imediata vecinătate a bisericii, acolo unde a prezentat lucrările deja finalizate precum și cele care încă mai sunt de realizat.

Mai apoi întregul sobor, împreună cu primarul orașului, dl. Mircea Jichici și cu mulțime de credincioși s-au deplasat la noua capelă mortuară a orașului Lipova de pe strada Matei Corvin nr. 62, o investiție realizată de la bugetul local al orașului, care împreună cu terenul care o înconjoară formează un nou loc de sălășuire a celor plecați la Domnul și care a fost predată de către Primărie parohiei Lipova spre administrare.

Chiriarhul, în cuvântul rostit cu acest prilej, a arătat raportul dintre cei vii și cei morți, între Biserica din cer și cea de pe pământ, vorbind despre cultul morților în Biserica noastră și a mulțumit autorităților locale pentru construirea acestei case mortuare.

Slujire Arhierescă în Catedrala Veche din Arad în Duminica Izgonirii lui Adam din Rai

În Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a Lăsăturii sec de brânză), Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit slujba Sfintei Liturghii în biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Arad.

Alături de Preasfinția Sa au slujit și Arhid. Mircea Proteasa, consilier economic, Pr. Flavius Petcuț, protopopul Aradului, Pr. paroh Traian Micoroi, Pr. Prof. Dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, Arhid. Gheorghe Lehai, Arhid. Viorel Herlo și Diac. Liviu Bisorca.

În cuvântul de învățătură, Ierarhul referindu-se la pericopa evanghelică de la Matei (cap. 6, 14-21), le-a prezentat credincioșilor prezenți îndemnul Mântuitorului privitoare la iertare, post și milostenie. Vorbind despre post, Preasfinția Sa a spus că Evanghelia citită în această zi ne îndeamnă la un post desăvârșit, nu doar cu trupul, ci la un post al omului întreg, post săvârșit

cu mintea, voința și toate simțurile omenești. Totodată, dacă dorim să postim cu adevărat, suntem chemați la îndreptare, pocăință prin recunoașterea propriilor greșeli prin Taina Spovedaniei, la iertarea aproapelui și la milostenie, ca remediu împotriva lăcomiei.

La finalul cuvântului său, Ierarhul i-a binecuvântat pe credincioși, dorindu-le un post binecuvântat și folositor, acumulând har și lumină pentru Înviere.

La momentul rânduit, mulți credincioși, mai ales tineri, s-au împărtășit cu trupul și Sângele Mântuitorului.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul „Armonia”, dirijat de maestrul Ovidiu Boar.

Ierarhii arădeni au pus piatra de temelie pentru noua biserică din Parohia Vladimirescu II

Credincioșii Parohiei Vladimirescu II s-au bucurat în 29 martie de prezența în mijlocul lor a Ierarhilor arădeni, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, care s-au alăturat întru bucurie momentului unic din viața comunității din Vladimirescu: punerea pietrei de temelie pentru noua biserică.

Începând cu ora 12.00, pe o vreme mai mult decât prietenoasă pentru un sfârșit de februarie, Ierarhii arădeni, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi, au oficiat slujba punerii pietrei de temelie și sfințirea crucilor pentru noua biserică din Protopopiatul Arad, Parohia Ortodoxă „Nașterea Maicii Domnului” – Vladimirescu II. Într-o frumoasă împletire a intențiilor bune concretizate astăzi în fapte, pe lângă fețele bisericesti care au luat parte la sărbătoarea din Vladimirescu, au fost prezente și autoritățile locale și județene, ctitorii, donatorii și credincioșii care, dincolo de emoția trăirii unui astfel de moment, prin împreună-rugăciune au cerut cereasca binecuvântare pentru ducerea lucrării la bună plinire și s-au făcut martorii unui moment „înfricoșător”... deschiderea unei porți spre cer. Într-o binecuvântată rânduială, biserica a cărei piatră de temelie a fost pusă astăzi i-a fost încredințată spre ocrotire chiar celei în care Biserica vede întruchipată Scara lui Iacov: Maicii Domnului.

În cuvintele de învățătură adresate celor prezenți, Ierarhii au felicitat pe toți cei care au pus umărul, gândul și rugăciunea, ce au făcut posibilă trăirea acestui înălțător moment, iar Părintelui Paroh Dacian Nan urându-i putere de muncă la desăvârșirea Casei lui Dumnezeu.

La rândul său, Părintele Dacian Nan a mulțumit în primul rând lui Dumnezeu pentru ajutor, ierarhilor pentru binecuvântare, iar autorităților pentru buna colaborare, făcând totodată și o mărturisire de suflet și anume că, acolo, la piatră de temelie a așezat o piatră adusă de la Catacombele de la Roma, una de la Sarmizegetusa și un pumn de pământ de la Ierusalim, cu nădejdea ca toate acestea să fie de ajutor lucrărilor de zidire a Casei lui Dumnezeu în Parohia Vladimirescu II, cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile arhiepiscopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.